

Høringsuttalelse til Dokument 8:261 S (2025–2026) – Representantforslag om en helhetlig plan for mer arealvennlig utbygging av landvind

Fra: Næringsforeningene i Norge

Til: Energi- og miljøkomiteen, Stortinget. Dato: 15. april 2026

Vi viser til representantforslaget fra Miljøpartiet De Grønnes stortingsgruppe og ønsker å avgi følgende uttalelse.

Norge trenger betydelig mer kraft – raskt

Norge står overfor et voksende kraftunderskudd. Elektrifisering av transport og industri, etablering av ny næringsvirksomhet og behovet for å kutte klimagassutslipp forutsetter at det bygges ut vesentlig mer fornybar kraft i årene som kommer. Havvind vil spille viktig rolle på sikt, men landbasert vindkraft er det eneste alternativet som kan levere store volumer ny kraft i de nærmeste år. Teknologien er moden, kostnadene er lave, og utbyggingstiden er kort sammenlignet med alternativene. Vi mener derfor at landvind må anerkjennes som en forutsetning for å få produsert mer fornybar kraft i Norge.

Prosjekter stoppes før de er utredet

Vi ser med bekymring at en rekke lovende vindkraftprosjekter avvises politisk i kommunene før det overhodet foreligger faglige utredninger. Dette gjelder prosjekter på industriområder, i tilknytning til eksisterende infrastruktur, på grå arealer og i randsonen mot landbruksområder, altså i nettopp de områdene der naturinngrepene ville vært begrensede. Når prosjekter stoppes uten kunnskapsgrunnlag, fratas både politikere og innbyggere muligheten til å gjøre en reell avveining. Resultatet er at gode prosjekter aldri blir vurdert, og at kraftutbyggingen forsinkes unødig.

En standardisert utredningsplikt vil styrke det lokale ordskiftet

Vi støtter forslaget punkt om utredningsplikt i vindkraftsaker. Lokalpolitikere som ønsker å vurdere vindkraftprosjekter seriøst, blir i dag stående svært alene. De møter sterk lokal motstand, ofte basert på mangelfullt eller ensidig informasjonsgrunnlag, og har lite å vise til som kan løfte debatten over i et saklig spor.

En utredningsplikt vil gi kommunestyrene et faglig fundament å fatte beslutninger på. For at utredningene skal ha legitimitet, er det imidlertid avgjørende at de har en standardisert innretning fastsatt av nasjonale myndigheter. Utredningskravene bør være stort sett de samme uavhengig av hvem som er utbygger, slik at man lokalt ikke kan avfeie rapporten som et bestillingsverk. Standardiserte krav til hva som skal utredes – som naturverdier, støy, visuelle virkninger, lokal verdiskaping, nettkapasitet og alternativer – vil øke troverdigheten til rapportene og kan begrense kostnadsveksten vi har sett de siste årene for slike rapporter.

Utbygging i urørt natur må også kunne vurderes

Vi deler forslagsstillernes ambisjon om å prioritere utbygging i allerede påvirkede områder. Samtidig mener vi det er viktig å være ærlig om at grå arealer og industriområder alene ikke vil være tilstrekkelig til å dekke Norges kraftbehov. Det må derfor fortsatt være mulig å vurdere prosjekter også i mer urørt natur.

For slike prosjekter er det avgjørende at sentrale myndigheter som NVE og statsforvalter kobles på tidlig i prosessen, slik at vesentlige natur-, miljø- og reindriftsinteresser avklares før kommunen og utbygger investerer store ressurser i videre planlegging. Tidlig avklaring vil spare alle parter for tid og kostnader, og sørge for at prosjekter med store interessekonflikter avvises raskt, mens prosjekter med akseptable konsekvenser kan gå videre med nødvendig forutsigbarhet.

Oppsummering

Norge trenger mer kraft, og landvind er det mest realistiske alternativet på kort og mellomlang sikt. Vi oppfordrer komiteen til å sikre at:

- det innføres en standardisert utredningsplikt som gir lokalpolitikere et nøytralt og faglig beslutningsgrunnlag
- prosjekter på industriområder, grå arealer og i tilknytning til landbruksarealer ikke kan avvises uten at konsekvensene er utredet
- utbygging i urørt natur fortsatt er mulig, men at NVE og statsforvalter kobles inn tidlig for å avklare interessekonflikter, og:
- det legges til rette for et tempo i kraftutbyggingen som svarer til behovet.

Næringsforeningene i Norge

Harald Minge

styreleder